

LUPETA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 5 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82. —

.. . . APARE .. . .
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
Inserțiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

O întrebare și un răspuns.

Ziua de ieri a fost prea bogată în momente puternice. Asupra unora dintre ele, ni-se impune să revenim mai stăruitor.

Dr. Lucaciu, generos, conciliant, a căutat o potrivire între principiile, pe cari partidele ungurești le proclamă față de naționalități și între străduințele naționalităților înseși și s'a mirat, cum, cu toată această potrivire, antagonismul ba chiar dușmănia e atât de mare între unii și alții?

Nou a fost felul, cum părintele Lucaciu a știut să-și spună gândurile asupra acestei chestii. Dar înseși gândurile s'au mai spus și altă dată. Mai mulți dintre deputații naționalităților au căutat să-și introducă activitatea lor parlamentară prin declarații similare. Păcat, că aceste declarații n'au fost primite nici odată altfel, decât ca niște mici încercări de captatio benevolentiae, la cari s'a răspuns din partea maghiară cu neîncredere și mai mult cu o ură oarbă.

Dece nu ne putem înțelege unii cu alții? Dece?

Părintele Lucaciu a încercat să lămurască această întrebare. A vorbit frumos, cum rareori se aude despre ideea patriotică.

Nu voim să ne ocupăm de chestiunea, întrucât părintele Lucaciu a izbutit să dea un răspuns mulțumitor întrebării, ce însuși a pus...

Mai furtunos, mai isbitor decât ori ce răspuns platonice ce ar putea să iscoadă un creier ori cât de genial, a răsunit tot ieri în parlament ecoul brutalelor salve dela Cernova.

Dece nu putem să ne înțelegem? întreba părintele Lucaciu.

Sânge! Sânge! Sânge!

Acesta era răspunsul ecoului dela Cernova.

O lămurire? O plângere? Un strigăt de război și de răzbunare?

Se potrivea răspunsul ecoului ca răspuns la întrebarea ce se pusese?

Se potrivea, ori nu se potrivea, — ori ce răspuns, ori de unde ar fi venit, trebuia să amuțească sub vuetul desnădăjduit, ce venea dela Cernova.

Firul de idei, cu recunoașterea necesității unor raporturi mai blânde și mai civilizate între partidele din parlament, precum și între națiunile țării auzim că s'a urmat și astăzi în o

conversație ce a avut loc între părintele Lucaciu și Ugron.

Un lucru însă ne pare mai presus de ori-ce îndoială.

Ori-ce răspuns s'ar căuta întrebării mari a împăciuirii popoarelor din această țară, până când vuetul dela Cernova și vuetele altor furtune deasemenea natură vor covârși, vor întuneca, vor denatura ori-ce răspuns luminat și patriotic ce s'ar da, acel răspuns nu va putea fi întreg, fără gânduri rezervate, mulțumitor pentru toți.

Cu cuvântul păcei pe buze și cu gloanțele și baionetele înfipte în carne vie nu se poate face pace.

Dumnezeu să-i ierte. Ieri s'au dus la locul de vecinică odihnă corpurile neînsuflețite ale victimelor dela Rosenberg—Cernova. Pumnul lor nu să va mai ridica amenințător împotriva acelor, cari le pângăresc sfintele locașuri, glasul lor nu va mai striga cu ură în contra acelor, cari atacă curățenia sufletului lor și credința lor dreaptă și cinstită.

Vor rămânea însă nespălate de vremuri bălțile de sânge la vederea cărora generațiile viitoare ale poporului slovac să vor umplea de groază și vor cere răzbunare.

Blăstămul gemut de inimile pătrunse de plumbii gendarmeriei să va răvârșa ca o lavă puternică asupra conducătorilor de rabiști și a ucigașilor.

Un D-zeu păzește de sus pe nenorocitele și oropsitele popoare ajunse sub ghenunchiul dușmanului.

D-zeu să ierte victimele răpuse de bandele nelegiuite ale contelui Andrassy.

Să-i ierte, căci și-au dat sufletul în lupta pentru neam și credință!

Noul episcop săsesc din Sibiiu. Biserica săsească din Ardeal și-a căpătat un destoinic conducător în persoana episcopului Dr. Fr. Teutsch. Noul episcop a cărui instalare s'a făcut în Dumineca din urmă cu o deosebită solemnitate nu e numai de un caracter ireproșabil ci și un consumat bărbat de știință care a desgroat cu o stăruință de admirat, istoria trecutului săsesc în Ardeal.

Dr. Fr. Teutsch e fiul fostului episcop G. D. Teutsch, căruia biserica evanghelică i-a ridicat un monument de bronz în fața bisericii săsești din Sibiiu.

Memorand trimis Papei. „Slavische Correspondenz“ din Viena, anunță, că Clukul național ceh a înaintat Papei Pius X. un memorand redactat în limba latină, în care cer, ca avându-se în vedere evenimentele sângeroase dela Rosenberg—Cernova; să se ia măsuri ca să se isprăviască odată procesul canonic cu preotul Hlinka, ca să se acorde pretențiile îndreptățite ale credincioșilor slovaci în privința religiei, pentru-ca astfel de cazuri tind o desfacere a Slovacilor de biserica catolică.

In chestia firmelor din Fiume. Negustorii croați din Fiume au trimis ministrului de interne Andrassy o adresă telegrafică în care cer, ca acesta să dea limbei croate o egală îndreptățire în ceea-ce privește scrișul firmelor comerciale.

Totodată au rugat pe deputatul Medacovic să intervină în acest sens.

Cehii contra Ungariei. In ședința de ieri, Miercuri, a Reichsrathului austriac deputatul boem Masaryk s'a pronunțat foarte aspru, dar cu dreptate asupra politicii maghiare.

„Dacă nu se făcea transacțiunea“, zise între altele oratorul, „ne rămâneau destule mijloace la dispoziție în luptă contra Ungariei. Putem lupta împotriva hârțiilor de stat, a importului de făină și de vite și a transportului pe căile ferate. Va întrebuița guvernul austriac aceste mijloace? Din nenorocire trebuie să recunoaștem, că nici coroana, nici guvernul nu pornesc lupta de distrugere în contra Ungariei. Oratorul nu are teamă nici de desfacerea totală a vămilor deoarece Ungurii nu-și pot avea instantaneu o industrie mare. Pentru Cehii din Bohemia, Moravia și Silezia transacția are o însemnătate și politică și națională. In Ungaria sunt două milioane de slovaci, cari sunt înrudiți naționalicește cu boemii și cele opt milioane de boemi nu pot lăsa două milioane de frați ai lor să fie terorizați de șovinismul maghiar. E de datorita noastră a declara opiniei publice cu orice ocazie, că *tratamentul slovacilor din partea ungarilor nu mai este omenesc.* (Aprobări vii la cehi și slovaci).

Markow: E o hoție ungurească!

Masaryk: Nu e numai hoție politica asta de maghiarizare a ungarilor. Fără a considera că politica asta de maghiarizare ruinează economiceste popoarele nemaghiare din Ungaria, dar ea costă milioane și milioane care influințează starea mizerabilă a finanțelor ei.

Guvernul unguresc..... (strigăte: guvernul becherilor!) însă nu ține cont de asta...

Kramar: El merge cu fruntea ridicată!
Masaryk: și de aceea noi nu ne putem însufleși pentru ideea de stat maghiar. Constatăm cu mulțumire, că scrisorile lui Björnson și Tolstoi sunt primite pretutindenea cu simpatie.

Ideea de stat maghiar trebuie să o parăm cu o convenție bună austro-bohemă. Când nu va mai exista certuri între Nemți și boemi, atunci la o viitoare tranșă să poftescă Ungurii numai cu pretențiile lor. O să le arătăm noi cu cine au aface.

Din România.

Congresul Agronomic.

Ziua II-a.

Ședința se deschide la orele 3, sub președinția dlui S. Radianu.

Se dă citire scrisorii dlui Haret, care se scuză că nenumăratele sale ocupațiuni îl împiedică să asiste la interesantele lucrări ale congresului.

Dl Președinte dă citire apoi următoarei telegramă, ca răspuns la telegrama trimisă de congresiști M. S. Regelui:

„M. S. Regele, mulțumit de a vedea întrunit al doilea congres al absolvenților școlilor de agricultură, mă însărcinează de a vă aduce înaltele Sale mulțumiri, pentru omagiile de devotament și credință nestrămutată ce-i păstrează personal și pentru sentimentele de profundă mâhnire ce-i prezentați cu ocazia doliului Augustei Sale Familii“.

Aghiotant, Baranga.

Au luat cuvântul în această ședință:

Dnu Anastasiu, vorbind de viticultură;
Radianu, vorbind despre îngrășământul agricol;

Dl Nicoleanu, directorul serviciului agriculturii, dă interesante deslușiri asupra acestei chestiuni;

Dl Popovici-Lupa vorbește despre grânele noastre și calitatea lor;

Apoi, dl Vasilescu își dezvoltă conferința sa, despre comptabilitatea agricolă.

Discuțiile asupra acestei chestiuni vor urma.

Ședința se ridică la ora 5.

Ziua III-a.

Ședința se deschide sub președinția dlui Radianu.

Se dă cuvântul dlui Constantinescu și dezvoltă conferința sa despre islazuri.

Dsa expune mijloacele practice pentru întocmirea islazurilor stăruind asupra nutrețurilor artificiale.

În această chestiune mai ia cuvântul și dl Ionescu Florea, care arată detaliat cum trebuesc făcute semănăturile pentru livezi artificiale.

Congresul, după propunerile dlor Cartianu și Radianu, votează o moțiune prin care toți membrii congresului să obligă a nu comanda lucernă de cât prin societatea centrală agricolă.

D. Popovici Lupa arată care e chestiunea peste care nu se poate trece asupra acestui punct și care trebuie întâi rezolvată: cum se va putea împăca chestiunea rentabilității, căci știut este că un pogon de arătură produce mai mult decât unul de astăzi.

După d-nii Carabela și Duca, vorbește reprezentantul ministerului domeniilor, dl Nicoleanu, despre importanța islazurilor și a nutrețelor furajere, insistând asupra absolutei necesități a unui cât de mic islaz pe lângă fiecare comună. Trece apoi la cultura plantelor de nutreț și arată încurajările făcute de Stat în senzul acesta. Dă câteva detalii cu privire la congresul culturii de lucernă.

Dl Georgescu-Leonida arată cum s'a făcut cultura rasei bovine pe moșia Codreni-Dărăbani. Dă numeroase amănunte asupra încrucișărilor de rase în vederea diferitelor scopuri, cari s'au făcut pe acea moșie. D-sa arată toate sacrificiile făcute de proprietar, regretatul V. Lascar, pentru înaintarea agriculturii naționale.

*

Situația tesaurului public.

Iată situația încasărilor dela 1 Aprilie 1907 până la 31 August 1907, față cu încasările corespunzătoare din exercițiul 1906—1907.

Impozitele directe, au dat un minus de 376.046 lei; impozitele indirecte, au dat un plus de 10.657.417 lei; drepturile de timbru și înregistrare, un minus de 317.335 lei, monopolurile statului, un plus de 2.175.798 lei; alte taxe un plus de 160.726 lei; serviciile publice, un plus de 1.036.335 lei; domeniul statului, un plus de 165.867 lei; subvențiunile un minus de 106.443 lei.

În total încasările din această perioadă sunt de 118.558.084 lei, cu 15.486.217 lei mai mari decât evaluările bugetare și de 13.275.764 lei mai mari decât încasările din epoca corespunzătoare a exercițiului trecut.

Plățile efectuate în același interval, sunt de 84.820.363 lei.

Presa maghiară despre discursul părintelui Lucaciu.

«AZ UJSÁG». Am făcut cunoștința vestitului deputat dela Beiuș, Vasile Lucaciu, popa dela Șișești, e o figură interesantă, cap inteligent, orator cu bune forme. Numai cât a pomenit nițel prea de multe ori despre marea și ferbinta sa iubire de patrie. Iar lucrul acesta nu e cu cale. Acesta e privilegiul coaliției.

Adevărat, că afacerea mandatului său nu e încă în regulă.

Deputatul dela Beiuș, a făcut ca guvernul să-și aducă aminte de programul său, Dânsul crede, că naționaliștii ar fi pe deplin mulțumiți și fericiți, dacă guvernul ar îndeplini acele promisiuni, cari le-au făcut față de dânsii atunci, când a venit la putere.

Șod om popa ăsta dela Șișești. Cum vine să pretinză lucruri de aceste. Ori chiar naționaliștii să fie unici, căror guvernul să le și dea ce li-a promis?....

*

„BUDAPESTI HIRLAP“. După Popovici a vorbit Vasile Lucaciu parohul Șișeștilor,

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA.“

O vânatoare cu rost.

«O vânatoare de lupi!?» — grăi d-l Mancea urmându-și în toată tigna cina ce i se gătise în pripă.

Făcuse un drum de trei ceasuri și mai bine cu trăsura, la aer curat și cu coșul ridicat, și avea o poftă de mâncare.

«Da, boierule, — îi răspunse Costea, vechilul moșiei — s'a abătut de câtva timp pe aici o haită de lupi, care face multă stricăciune, și dl Prefect a rânduit, ca să-i stârpească, o vânatoare cu gonaci».

Dl Mancea se uită nedumerit la el.

Deși om cam bătrânior, își petrecuse viața mai mult prin orașe de cât la țară, unde ieșea numai când avea, ca de astădată, să facă vre-o constatare la fața locului; nu prea era dar deprins cu plăcerile vieții dela țară. Vânatoarea însă, vânatoarea era una din slăbiciunile lui: avea și pușcă cu două țevi, și traistă de vânător, ba se lăuda câte o dată chiar și cu câte o prepeliță împușcată de dânsul. Vânatoarea de lupi însă n'a văzut nici odată. Advocat

iscușit, era mare meșter în potrivirea vorbelor și știa toate chițibușurile vieții de la oraș, nu putea însă să-și dea seamă cum se va fi făcând o vânatoare cu gonaci.

«Cum — cu gonaci?» — întrebă el.

«E mare frumusețe și rar se poate vedea — îi răspunse iar Costea, omul trăit la țară și vânătorul vestit. — Se adună vre-o douăzeci, treizeci, fie chiar și mai mulți pușcași, și vătășii ridică de prin împrejurime vre-o două, trei sute de săteni. Pușcașii ies seara în pădure și petrec noaptea la pădurărie ori stând de vorbă pela focuri, iar în zori de ziuă se înșirue alegându-și fiecare câte un loc potrivit, unde stă la pândă. După ce ei s'au așezat astfel, sătenii risipiți în cealaltă parte a pădurii, pornesc înainte chiuind și dând cu cio-megele în copaci și 'n tufiș, ca să-i sperie pe lupi și să-i gonească spre pușcași, cari trag în ei».

«Dar dacă lupii nu se sperie, ci se dau la oameni?» — întrebă dl Mancea cam îngrijat.

«Se sperie boierule și fug spre pușcași», — îl încredință Costea.

«Dar dacă pușcașii nu-i nimeresc și se

aruncă la vre-unul dintre ei?» — întrebă iar dl Mancea.

«De! — grăi Costea. — Trebuie să-l nimerescă. Cine nu știe să tragă nu se pune în calea lupului ori își alege locul în apropierea vre-unuia care nimereste când trage».

«Cam primejdios lucru!» — grăi d-l Mancea mai mult așa pentru sine, și-și urmă cina.

Primejdios, dar tocmai de aceea și ispititor. — Cu cât mai mult se gândia, cu atât mai mult îl bătea gândul să-și pună și el capul, ca să poată spune c'a luat parte la o vânatoare cu gonaci, c'a 'mpușcat ori a văzut, cel puțin, împușcându-se un lup.

Nu prea avea, ce-i drept, vreme pentru asemenea petreceri, căci în lumea de azi fiecare ia asupra sa sarcini, pe cari nici trei inși nu pot să le poarte bine și clipele numără și se măsoară; când se gândia însă la noaptea petrecută în pădure stând de vorbă împrejurul focului, când își închipuia, cum pleacă în zori de zi să-și aleagă locul, cum stă la pândă și așteaptă lupul, cum răsună chiotele gonacilor, cum

care și-a ridicat astăzi pentru întâia dată cuvântul în Cameră.

Despre acest bărbat conducător al politicii de naționalități se răspândise vestea, că e un orator excelent, din care cauză s'au interesat foarte mulți de discursul lui. Vocea și felul de a vorbi al lui Lucaciu se potrivește din cale afară cu acel al lui Werkerle. Dar ca orator nu e atât de excelent precum delat Șişești după cum i-se scosese vestea. E puțin cam teatral. Dar dispune de o însemnată calitate a unui bun orator, de aceea că nu-l poți scoate din sărite, nu reflectează la întreruperi. Pe lângă aceasta se vede, că e un bun cunoscător al oamenilor, în tot al treilea cuvânt i-a înjurat pe ziaristi, că barem prin aceasta să deștepte simpatii față de sine. De altfel, a instrunit strune cu totul noi, deși în urmă a sfârșit și el tot cu vechiul cântec.

În discursul său se perendau foarte des expresiuni de acestea: scumpa mea patrie ungară, iubii mei compatrioți, patriotismul meu neclintit ș. a., dar n'a isbutit cu toate acestea să desarmeze neîncrederea autorului.

— «Să ne vorbești despre procesul memorandumului» — îl îndemneau atunci din toate părțile; dar Lucaciu se prefăcea ca și când nu ar auzi și nu lua act de strigătele cari sbureau către dânsul.

Credeul său politic se poate cuprinde în următoarea propoziție: recunoaște, că e o națiune politică unitară, dar aceasta se compune din mai multe naționalități și Maghiarii sunt numai o naționalitate, căreia nu i-se cuvin mai multe drepturi, decât celorlalte naționalități.

«PESTI HIRLAP». După aceasta și-a rostit vestitul agitator, popa românesc din Șişești, Vasile Lucaciu, întâiul discurs al său, Partidul național a câștigat în el o putere enormă. E un orator popular de primul grad. Are o voce frumoasă, și știință mare. Altcum e un om foarte primejdios. A vorbit cu atâta putere de convingere despre patriotism, despre iubita de patrie maghiară, despre iubitul său popor, încât era aproape să-i seducă pe ascultători.

După câteva întreruperi mai tari, și-a ieșit însă din rol, și-a lăpădat pielea de miel blând și s'a arătat Camerei în adevărata lui figură de lup.

se ivește lupul speriat și cum se descarcă focurile, când se gândia și când și le închipuia aceste, nu mai ținea seamă de multele lui treburi.

«Care va să zică poimâne, seara, ieșiți la pădure?» — grăi dânsul în cele din urmă.

«Da, boierule, — răspunse Costea, — și dimineața se pornește goana».

D-l Mancea iar stete pe gânduri.

Perdea două zile, dacă rămânea, una înainte de vânatoare și alta la vânatoare. — Nu, prea era mult.

Și totuși.

El era om mărunț, îndesat și cam gras, dar se ținea încă bine, și după ce se sculă dela masă, se plimbă câțva timp călcând apăsat, încât scârțiau pe ici pe colo podelele sub pașii lui.

«Și d-ta ai mai văzut lupi?» — întrebă într'un târziu.

«Nu numai c'am văzut, dar am și împușcat vre-o șase», — îi răspunse Costea.

Adevărul era c'a împușcat doi, dar cine-a împușcat doi n'ar fi adevărat vânător, dacă n'ar zice cel puțin șase.

«Care va să zică — tragi bine».

«FOU. MO». După Popovici a vorbit Vasile Lucaciu, eroul vestitului proces al memorandumului, martirul, conducătorul..... Lucaciu e unul dintre cei mai primejdioși dușmani ai Maghiarilor și ai statului ungar. Vocea-i minunată, care când e ca un buciom ce vujește, când e ca o hoarnă vânătoarească de melodioasă, știința lui, figura-i interesantă, toate acestea au captivat atât de puternic atențiunea camerei, încât aceasta numai târziu a putut ajunge la recunoașterea că popa din Șişești și-a plasat tiradele patriotice cu foarte mare viclenie, de care bijbaia vorbirea lui în-treagă.

Lapsuri n'a făcut în cursul întregii sale vorbiri lungi. Las că va face el. Va erumpe din el patriotismul român, pentru care a suferit și temniță. N'a vrut să strice, dela cea dintâi pășire, toată treaba.

Raportul general

al Reuniunii de pompieri din Săliște, din prilejul împlinirii unui sfert de veac.

Onorat public, stimați pompieri!

Orânduit fiindu-i Reuniunii pompierilor voluntari din Săliște, a împlini cu anul acesta un pătrar de veac de existență, iar nouă pompierilor de astăzi oferindu-ni-se plăcuta ocaziune de a serba acest însemnat incident, cuvinese să ne oprim la acest loc, și împreună să aruncăm măcar și numai o scurtă reprivire asupra trecutului Reuniunii, începând dela înființarea ei și până astăzi, asupra evenimentelor mai marcante ivite în sânul Reuniunii în acest interval de 25 ani, și în legătură cu aceasta, împreună să ne dăm seama de rostul pompiertului și în fine să tragem bilanțul general, care va avea să ne servească de îndreptar pentru viitor.

Referitor la înființarea Reuniunii, în cartea funduară, care cuprinde an de an toate momentele mai însemnate ale Reuniunii, carte care stă la dispoziție publică, să scrie:

„Zi de Duminecă era în 14 | 26 Martie a anului 1882. Pe stradele și piața Săliștei se vedea o mișcare mai vie, ca de obicei.

„Cete de bătrâni, bărbați juni, se îndreptau după amiază pe la orele 4 spre edificiul școlii, unde se conchimese adunarea generală extraordinară a Reuniunii pompierilor voluntari din Săliște.

„Concepută de mintea luminată, încălzită de inima pururea caldă pentru interesele comunei, a fostului de pie memorie jude cercual Ioan Maxim, idea înființării Reuniunii pompierilor devenise realitate.

Da, reuniunea de pompieri, care să dea ajutor prompt și grabnic celui încercat de năpasta focului, să scape de înaintea mistuitoarelor și îngrozitoarelor flăcări viața și bunul cu greu câștigat în timp de vieți întregi de om, al sărmanilor precum și al bogăților — în această sărbătorească zi avea să-și primească viața după formă și lege.

Pentru fii acestei comune, această zi trebuia să fie însemnată, căci Reuniunea pompierilor din Sibiiu, abia numără 9 ani de existență, cea din Sas-Sebeș 2—3 ani de veșuire, ear alte comune din acest comitat e au numai pe cale de-a și le înființa.

„Comune românești însă nici în acest comitat nici în alte încă nu-și aveau reuniunile lor, cu comandă și statute românești.

„În astfel de împrejurări adunarea generală compusă din fruntașii comunei, cu mândrie și cu o însuflețire naturală și justă putea să aștepte deschiderea ședinței.

Neuitatul Ioan Maxim, ales președin'e interimal, prin o vorbire grăitoare la inimă și suflete să adresează către cei prezenți, împărțându-le, că în sfârșit înaltul ministru de interne cu datul de 13 Martie și 1882, a aprobat statutele reuniunii pompierilor voluntari din Săliște.

Aclamațiunile de „trăiască“, la adresa președintelui au fost efluxul (adânc simțitei bucurii și mulțumiri a adunării constituante față de acela, care nu numai, că a elaborat și cu mâna proprie a scris statutele, dar a făcut și toate demersurile, a luat toate precauțiunile, ca statutele odată respinse din partea ministrului sub pretexte de mancițări, să fie provăzute cu clauzula de înaltă aprobare.

Sentimentelor de mulțămire și recunoștință ale adunării față de președintele ei, să făcu interpret dl dr. N. Calefariu.

Statutele fiind aprobate, reuniunea se constituie astfel:

Ioan Maxim, președinte.

Dumitru Bârză, v.-preș.

Nicolae Ivan secretar.

Oprea Bârză, inspector.

Dr. Nic. Calefariu, medic.

Nic. Mosora, cassar.

Acest comitet alege apoi pe următorii:

La bârcători:

Ilie Hociotă, vătav. Nic. Comă, v.-vătav.

La tulumbași:

Nic. Mihui, vătav. D. Răsoiu, v.-vătav.

La Sacagii:

Ilie Herța, vătav. Ioan Bucșan, v.-vătav.

La Sentinele:

D. O. Borcea, vătav. Nic. Peligrad, v.-văt.

La Signaliști:

D. Bucur Comșa, vătav. N. Lascu, v.-văt.

Terminându-se constituirea notarul jură întreaga reuniune, ear președintele jură pe notarul.

După depunerea jurământului membri reuniunii se împart în despărțăminte și anume:

Bârcători:

N. Borza, N. Comă, I. B. Comșa, I. Muntean, C. Borcea, P. Herța, I. Borcea, N. Moisin, C. Popa, D. N. Popa, Ilie Hociotă, Savu Balteș, I. Moga, Nic. Hășigan, N. Nartea, I. Dubenschi, I. Rinner.

Tulumbași:

N. Ivan, O. Bârză, D. P. Hanciu, D. Moga, I. Răcuciu, N. Mihui, D. Minoiu, T. Popa,

(Va urma.)

O. Steflea, Nic. D. Popa, I. Popa, N. Herța, O. Soră, Dan Neamțu, D. N. Bârză, D. P. Bloț, D. Răsoiu, Ilie Bloț, D. D. Popa, D. Chirca, N. Greavu, O. Greavu, I. Dădărlat.

Sacagii:

Ilie Peligrad, Ilie Herța, I. Bucșan, I. Bârză, Iacob Peligrad, N. Dobrotă, Nic. Candra, Ilie Soră.

Sentinele:

Mih. Stoica, I. Popa Bloț, I. Bloț, I. Frica, I. O. Borcea, Nic. Peligrad, Alexandru Steflea, Iordache Roșca, Ioan Comșa jun. P. P. Hanciu, I. P. Comănici, Nic. Mosora, Nic. Lupaș, Nic. Sârbu, Nic. Moldovan, Moise Moga, Nicolae Galis, Nic. Apolzan, Nic. Patruș, D. O. Borcea.

Signalisti:

D. B. Comșa, T. Bârză, Nic. Lascu.

BULETIN PARLAMENTAR

Sedința Camerei.

Mercuri 30 Oct.

Discursul domnului deputat Dr. Vasile Lucaciu.

— Urmare —

V. LUCACIU:

Să privim d. e. punctul de vedere al sistemului de guvernare cu privire la dreptul de alegere. Recunoaștem că prin jurisdicția curială, sistemele vechi nesuferibile cu privire la dreptul de alegere sau îmbunătățit. Să nu vorbim însă despre acele sisteme de alegere. Căci doară noi am exprimat atunci, că iată nu suntem capabili a întreprinde lupta parlamentară față de forța brutală exercitată fără de nici o rușine, și pentru aceia am fost necesități să ne retragem în pasivitate.

Pe timpul pășirei în vigoare a iuristicii curiale, cugetând că libertățile politice se vor respecta pe un teren mai extins, am pășit din nou pe terenul activității.

Scaunul prezidențial îl ocupă Rakovszky István.

Și ce experiem onorată cameră? Eu care îmi iubesc patria cu adevărat, am voit ca să ocup loc în camera aceasta și ca aici să dau expresie abuzurilor comise contra noastră și să cer aici revindicare pentru abuzuri existente, — iar după alții neexistente, — aici aflu de bine să le aduc pe tapet și să conlucru spre prosperarea patriei. Colo în partea nordică a Transilvaniei în Lăpușul unguresc, am aflat nenumărate baionete, acolo am aflat pe comitele suprem, pe vice-comitele cu intriga administrației, acolo am aflat sacul cu bani, cu un cuvânt am văzut împedecarea liberului exercițiu al drepturilor publice. Prin urmare în Ungaria n'avem ce să vorbim despre viața constituțională! Aceasta este plângerea cea mai mare și nu numai a naționalităților, ci este și plângerea contrariilor noștri, căci doară am auzit-o dela un mare bărbat de stat independent, că partidul liberal într'atâta a dus abuzurile și părerile anticonstituționale, că chiar și dreptul de existență și drepturile omenești li le-au detras și pentru aceia s'au văetat, și noi să nu ne văetăm atunci, în timp ce după zisele cele mai nouă și D-voastră ne denegați chiar și drepturile omenești?

Domnilor; Quod justum, alteri aequum. Nu pretindeți a ocupa totul în favorul unor oameni favorizați, s'au clase, sau națiuni, sau mai știu eu în favorul cui, când aici este vorba despre un stat poliglot! (Contraziceri zgomotoase în partea stângă).

(Contraziceri în stânga. Strigăte: Statul național unitar) și dacă noi pentru gloria asta lucrăm cu D-voastră împreună nu ne faceți imposibili. (Sgomot).

PREȘ. (Sună): Liniște d-lor deputați.

(Să auzim!).

LUCACIU: Noi și acei d-ni deputați, cari au participat la alegerea electorală dela Beiuș, putem zice, că numai prin puternicia lui D-zeu am ajuns aici și acei alegători în contra tuturor ispitirilor, corupției, terorizării nemai pomenite, au venit și au votat pe mine. (Sgomot). Toate aceste abuzuri se pot îndrepta spre bine. În ori și ce caz dreptul votului universal secret după comune va duce cu un pas mai departe comul libertății publice și întărirea adevăratei vieți constituționale în Ungaria.

Mă pune în mare uimire punctul de vedere al partidului independent — în chestia amintită.

Pe vremea când Ex. Sa contele Tisza István își citea aici programul său politic, atunci am bărbat valoros din partidul D-voastră, dl deputat Ugron Gábor — poftiți priviți ziarul — cel puțin de o sută de ori îi striga Ex. Sale Tisza István: ce-i cu dreptul de alegere?

Dân'sul însă vorbea mai departe despre Austria, despre străinătate, despre comerț, tarifă, naționalități, iar dl Ugron Gábor: dar ce-i cu votul universal de alegere? (Ilaritate). Și contele Tisza István, voin să se scape de urmările dlui deputat Ugron, care încontinuu îl întrerupea la dezvoltarea mai departe a programului, îi răspunde: așa-i, va fi extinderea dreptului de alegere; iar atunci dl deputat Ugron Gábor îi replica: nu ne trebuie estindere, ci ne trebuie dreptul universal de alegere.

UGRON GÁBOR: Corect.

LUCACIU: De atunci de multe ori sa vorbit, de multe ori am auzit programul guvernului, vorbirile Ex. Sale Kossuth Ferenc, splendidele vorbiri ale Ex. Sale contelei Andrássy Gyula, dar nu am mai auzit nici odată glasul dlui Ugron Gábor, întrerupând cu vorbele: unde-i dreptul universal de alegere? (Ilaritate mare).

PAPP ZOLTÁN: Ilustrate Sa Ugron Gábor, încă nu-i membru în guvern.

UGRON GÁBOR: Stau bine despre ceea-ce am zis.

LUCACIU: Așa cred, că nizuința noastră înțeleaptă, de a lucra fără nici un interes personal, cu toată tăria inimii noastre, a fost întreruptă de legea ministrului de culte, contele Apponyi Albert. (Esclamări; trăiască Apponyi).

Eu n'am nimic cu ideile aceste pe cari eu nici le-am dezvoltat și cari că sunt nerăsturnabile.

Că doară onorată cameră, sunt aici eu, mă nisuesc să vorbesc ungurește și am învățat ungurește. (Esclamări, dumneata te-ai născut ungar).

BAKONYI: Limba maternă ți-e limba maghiară.

LUCACIU: Cine poate presupune despre mine sau despre soții mei că noi ne luptăm în contra cunoștinței limbei maghiare? (Sgomot).

Aceasta e absurd on. cameră. Dar politica, acea politică care e depusă în acest proiect de lege nu ne convine. Ca carnea în sos, așa înoată în ea anumite ideile aterale (Ilaritate, contraziceri).

Anumite tendințe cari de loc nu să țin de planul de învățământ, dar cari tot mai tare sapă prăpastia neînțelegerii (Sgomot).

Onorată Cameră! E foarte frumos din partea unui bărbat de stat, când declară cetățenilor: «Iată am deschis pe sama voastră șanțurile constituției, ca să puteți trăi liberi cu drepturile voastre de cetățeni, deschidem pentru voi și copiii voștri și ușile funcțiilor de stat ca să puteți ocupa loc acolo până chiar și la ministere, dar e natural că lucrul principal e să știți ungurește (aprobări la stânga).

MARKOS GYULA: Doar nu-i natural?

V. LUCACIU: Nu e lucru greu a răspunde d-lui ministru de instrucție. Oare, câți sunt dintre Românii, cari știu ungurește aplicați în oficiu? Statistica dovedește că abea 60—70 în întreagă țara (sgomot)

La Curie dintre 100 de juzi, abia 3 sunt români (Voci: și atâta e prea mult).

MARKOS GYULA: Ceilalți nu știu ungurește!

V. LUCACIU: Dară nu știu! Dar voi dovedi on. cameră, cât de nedrept e dl ministru față de fii naționalității maghiare. (Mișcare și sgomot).

E lucru știut dlor, că nu poate fi aplicat nime, nici ca ministru comun de finanțe, nici ca ministru de externe, nici ca ministru a latere, nici ca ministru de război și nici pe la nu știu ce dicasteiu — nici în Viena, nici în Budapesta — fără cunoașterea limbei germane, care în cazurile de față e obligatoare (Zgomot). Ear acum fie-mi permis a întreba pe dl ministru de instrucție, care în bunătatea sa nemărginită s'a îngrijit ca fii Românilor prin învățarea limbei maghiare să ajungă în slujbe, luat-a dispoziții, ca cei din Dobrișin, Kecskemét și Iászberény să fie silți a învăța limba nemțească, pentru a putea ajunge în oficiile înșirate mai sus. (Zgomot în stânga, aplauze la naționaliști. Președintele sună mereu).

ZAKARIÁS Z.: În țara ungurească trebuie să se știe limba maghiară.

LUCACIU. Ași fi foarte fericit, dacă aș putea asculta un răspuns asupra acestui argument.

Nu mă opun ca copii români să învețe limba ungurască.

ZAKARIÁS: Atunci de ce agiți împotriva ei?

LUCACIU: Dar nu agit împotriva limbei, dintră voesc, ca fiecărui cetățean al patriei să i-se dea ocazia de a învăța ungurește, dar nu pe calea, pe care ne îndrumă ministrul de culte cu legea sa.

Noi cunoaștem un drum cu mult mai bun, cu mult mai practic, și voi avea fericirea ca la pertractarea bugetului instrucției, să vă comunic, că legea lui Apponyi e tocmai contrară intențiilor ei.

Mă refer la Dl Berzevicz, care pentru a-și documenta proiectul său despre învățământul limbei maghiare a zis, că sunt 18 ani de când s'a formulat legea, s'au dat atâția bani pentru școli de stat, învățători, pedagogi și cu toate acestea rezultatul e nul.

Vă veți convinge și în urma legii lui Apponyi, că peste 20 de ani, rezultatul va fi același!

SÜMEGYI: Las, că în curând va veni propunerea obligatoare de stat.

LUCACIU: Și pe urmă venim noi naționaliștii, și zicem să fie așa! (Zgomot, președintele sună).

MARKOS: Nu trebuie să răbdăm atâta! (Președintele îl îndeamnă la ordine).

LUCACIU: Mult ar trebui să spun încă on. Camere, dar nu vreau să abuzez de răbdarea D-v., mai ales aș dori să reflectez la unele fraze din vorbirea de eri a D-lui Wekerle, referitoare la libertatea propunerii limbei maghiare în România. Dar voi veni cu date să vă documentez ce colosală deosebire este între starea noastră de lucruri și cea din România.

EBER: Apărătorul României.

LUCACIU: Noi, partidul naționalist am dori mult să putem lucra împreună cu majoritatea și cu guvernul la prosperarea patriei și la buna starea ei, dar din motivele indicate aceasta ne e cu neputință. Nu mă îndoesc însă, că vor veni vremuri mai bune, pentru că cunosc poporul maghiar, ca pe propriul meu popor român, (Sgomot. Preș. sună) și cunosc părerea, știu bine, că poporul maghiar care gândește corect, care are inimă iubitoare, patriotul maghiar, nu e de una și aceiaș părere în toate privințele, pe cari D-v., aici în jurul chestiei de naționalitate le exprimați. (Sgomot. Contraziceri).

EBER ANTONIU: Retrageți memorandumul. (Sgomot mare).

NAGY GYÖRGY: întrerupe.

PREȘ. (Sună): Atrag atenția dlui deputat Nagy György.....

LUCACIU: Despre memorandum....

PREȘ. (Sună): Rog pe oratorul poftescă să tacă la auzul clopoțelului. Pe dl deputat Nagy György îl fac atent să nu mai întrerupă oratorul. Continuă!

LUCACIU: Dacă vorbiți despre memorandum răspund cu aceia, că eu, așa dar, sunt unul dintre cei mai cunoscuți reprezentanți. Și știe dl deputat că eu am primit dela damele și domnișoarele maghiare buchetul cel mai frumos. Să-și însemne bine dl deputat asta!

SÜMEGI VILMOS: Dar de ce ai fost condamnat la temniță?

LUCACIU: Ele mi lor adus, mi l'au prezentat și eu le-am mulțumit. Atât dlui deputat care m'a întrerupt.

Căci pentru binele iubitei noastre patrie, pentru țara noastră Ungaria, va veni timpul când ne vom înțelege unii cu alții și întru realizarea acestor idei naționale vom lucra împreună. Dar dacă nu va fi așa, nu noi purtăm vina, ci on. partide cari stau pe baza punctelor de vedere intransigente-șoviniste, spre paguba țarei.

Ședința Camerei dela 31 c.

Ședința se deschide la ora 10 sub președinția lui Justh.

In incintă nu era mare aglomerație deoarece aproape două ceasuri a vorbit croaște deputatul croat George Surmin, pe care „nici câinii“ nu-l înțeleg ziceau Ungurii. (Intr'adevăr) că pe cea ungurească o înțeleg câinii pentru cari să aplică iarăși legi șoviniste, răpindu-li-se dreptul de a mai înțelege nemțește, cum e obicinuită ori ce javră care să respectă.

In culoare însă este animație.

Părintele Lucaciu este la ordine zilei. — Ugron (Ogron în limba maternă a lui Sümeghi) îi spunea, că e de origine ungar, cum sunt toți preoții cu nume ungurești din Ardeal.

Dealtcum n'au câștigat mult românii prin trecerea lui Lucaciu la Români — zic ei — Nemții cu cultura lor vastă încă n'au putut da ungurilor decât pe Wekerle și pe Günther.

In culoare fierbeau în nerăbdarea de a asculta pe Bánffy, care se anunțase după pauză.

In sfârșit Surmin își anunță neîncrederea în guvern. Patrioții resuflă ușurați și umplu băncile.

Bánffy luând cuvântul declară că aprobă indemnitatea fiind aceasta în interesul statului cu toate, că n'are încredere în guvern. Scopul principal al vorbirei sale este de a polemiza cu deputatul Lucaciu, care a zis, că Bánffy a murit cu politica lui, așa încât i-se poate scrie ca epitaf: în speranța unei fericite reînvieri.

LUCACIU: E greșală de tipar!

BÁNFFY: Știu, că e greșală de tipar! Lucaciu a vrut să zică, nu i-se poate scrie ca epitaf; în speranța unei fericite reînvieri. Să poate, că Lucaciu, să-și doriască asta!

LUCACIU: Da, o voiesc în interesul patriei!

BÁNFFY: Nu voiesc să arăt, cum am căzut ca om politic, constat însă, că ieri când Lucaciu a vorbit despre politica mea naționalistă, a aplaudat întreg partidul independist, documentând astfel, că aprobă politica mea naționalistă ori cari ar fi divergențele politice între noi.

Cuvintelor acestora frumoase ale lui Lucaciu însă nu trebuie să-li se dea atenție, deoarece-ce în parlament deputații naționaliști au cu totul altă atitudine decât afară.

Lucaciu în decursul guvernării mele a stat la Seghedin în temnița de stat pentru cunoscutul memorandum și ieri a vorbit despre patriotism. Adaug însă că nu a fost judecat de guvernul meu, ci pe vremea lui Wekerle.

WEKERLE: Da, dar Dta l'ai iertat (I-laritate).

BÁNFFY: Int'adevăr că Lucaciu a fost amnestiat sub guvernul meu, care a găsit cu cale, că nu mai este nici un motiv de a-l ține captiv. Dar acesta a continuat

și mai departe legăturile sale cu Viena.

LUCACIU: Nu-i adevărat!

BÁNFFY: Vorbește despre chestia naționalităților și spune, că mai sunt state poliglote, dar acolo popoarele supuse se mulțumesc cu ceea-ce face guvernul, numai la noi se provoacă și se concedes discuții cu naționalitățile, cari voiesc să împedecă desvoltarea statului. Trece apoi la politica Croaților.

LUCACIU cere cuvânt în chestie personală. Este absolut convins de adevărul spuselor lui de ieri unde a zis, că sunt și de aceia, cari cu politica lor șovinistă turbură pacea țării.

VOCI: Asta nu-i chestie personală!

LUCACIU: Ba e chestie personală, când vrea (să răspundă la acuzația gravă, ce i-se aduce, că nu ar fi bun patriot. (Zgomot). Strigătele și amenințările acestea nu pot nimici sentimentul meu patriotic. (Zgomot și mai mare; președintele sună).

OLAY: Îți cunoaștem noi patriotismul!

LUCACIU: Bánffy a zis, că noi necinstim steagul unguresc.

Nu-i adevărat!

(Strigăte: N'a zis așa!)

LUCACIU (intr'un zgomot continuu): La alegerea mea dela Beiuș a fost o întreagă pădure de steaguri ungurești!

(**VOCI:** Nu-i adevărat!)

LUCACIU: In ce privește patriotismul meu, ca preot, nu pot provoca la duel pe acți, ce mi-l contestă, dar îl provoc la discuție. Vreau să mă duelez științificește cu ori-cine, care-mi deneagă această calitate.

Memorandul nu e tradare. Fiecare are drept să meargă la Viena la rege. Kossuth de ce a fost la împăratul? Nu sunt vinovat pentru memorandum. M'au judecat, n'am fugit dinaintea judecării, o parte din pedeapsă am și împlinit-o. Că am fost iertat, pentru asta Bánffy nu are nici un merit.

VOCI: Dar cine a mijlocit iertarea?

LUCACIU: Bánffy știe bine, dar nu vrea să spuie.

VOCI: Dar aceasta e o chestie fundamentală de drept constituțional, trebuie să știm.

LUCACIU: Nu vreau să se continue politica lui Bánffy, pentru-că nu e în interesul țării. Trebuie să ne interesăm de binele comun, acestea e scopul partidului naționalităților.

Cu toate inzistențele șoviniștilor, Bánffy nu a răspuns, cine a provocat iertarea lui Lucaciu.

Ședința se încheie la 2 ore.

Pe culoare se continuă discuția asupra iertării memorandumistilor.

Burdia se amestecă și el în vorbă și zice, că Sturdza a intervenit în favorul lor.

Bánffy la aceasta a răspuns numai, că a fost în bune relații cu ministrul președinte român.

Cronica externă.

Evenimentele în Rusia.

Ziarul «Russj» face senzaționale descoperiri în ceea-ce privește furnisările în armată.

S'au făcut denunțări, că la furniturile de toale, cizme și mănuși pentru soldați s'au defraudat milioane de ruble. S'au pornit cercetări și s'a constatat că aceste acuzații sunt pornite pentru a demoraliza armata.

Ancheta a fost închisă.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

ȘTIRILE ZILEI.

Joi, 31 Octomvrie n.

— *Din cauza sărbătoarei de mâne, „ziua morților“, ziarul nostru va apărea numai Sâmbătă la orele obi-cinuite.*

Muncitorimea nu lucrează în Capitală.

— **Eliminați din universitatea din Cluj** Trei tineri români, studenți în drept la universitatea din Cluj au fost eliminați pentru agitație din aceasta școală.

Ei sunt *Vasile Lucaciu*, fiul deputatului, pentru o vorbire a sa la o adunare dela Mociu, *Aurel Șerban* și *Silviu Suciu*, pentru că ar fi agitat poporul împotriva nației maghiare.

Din cauza acestei porniri a senatului universitar, tinerii au pierdut și un semestru de studii.

— **Un nou proces de homosexualitate.** Tribunalul militar a judecat astăzi procesul a doi soldați din prima devizie de delictul contra paragrafului 175 din codul penal german.

Pe banca acuzaților se aflau un subofițer din reg. 4 de gardă și un soldat din același regiment, victima, înclinațiilor homosexualitate ale subofițerului care a fost condamnat la degradare și 10 luni închisoare, iar soldatul la o zi închisoare.

La dezbateri a asistat și noul comandant de gardă, succesorul lui Kuno Moltke.

— **Societatea pentru fond de teatru** își va ține adunarea generală în 4|17 Novembre în Cohalm. Amănunte mai târziu.

— **Noul rector al Universității din Cernăuți.** In locul regretatului V. Găină s'a ales dl Eusebie Popovici ca rector al Universității din Cernăuți. Dsa n'a primit însă acest post, din cause sanitare. Noul rector e dl dr. E. Kozak, un Rutean, care s'a ocupat în studiile sale și de Români.

— **Un nou bursier al ministerului de instrucție din România.** Bursa pentru studiul arhilogiei, pe care a avut-o până în anul din urmă, dl George Murnu, traducătorul Iliadei, a fost luată prin concurs de către dl N. Dascălu licențiat al facultății de litere din Iași!

— **Alegerea noului rector al Universității din București** se va face în primele zile, ale lunei Noemvrie st. v. Candidați sânt după cât se știe până acum, dd. Ioan Bogdan, decanul facultății de filosofie și litere, și dl Emil Pângrați, decanul facultății de științe. Se vorbește și de candidatura actualului rector a dlui C. Dimitrescu Iași.

— **Din ale școalelor noastre.** Sinodul parochial din Săliște (comit. Sibiiului) a hotărât în ședința ținută Dumineca din urmă, să ridice salarele învățătorilor conform legii lui Apponyi.

— **Viața Basarabiei,** ziarul „moldovenesc“ din Chișinău, redactat de dl Al. Nour, a încetat de a mai apare. Cauza e a se căuta în intrigile de cari nici viața fraților basarabeni nu e lipsită. Deplângem moartea aceas'a prematură și nădăjduim că în curând se va ivi o altă foaie în Basarabia, care să apere cu rezultat bun interesele Românilor de acolo și care, curățind atmosfera infectă să ridice la o stare de puternică conștiință națională pe cele aproape doua milioane de Români, cari în multe privințe, ne stau la dispoziție numai cu numărul.

— **in amintirea lui Șaguna.** Aflăm că dl dr. Ioan Lupaș, profesor la seminarul din Sibiu, pregătește pentru aniversarea de 100 de ani dela moartea mitropolitului Șaguna, o lucrare mai întinsă despre marele bărbat al bisericii și neamului nostru, lucrarea la care își vor da concursul și alți scriitori de seamă ai noștri.

— **Săcuii greco-orientali.** Deputatul Dr. Ferenczy Géza își publică în „Kiskükölő” (Dicsőszentmárton) conferința pe care a ținut-o la congresul săcuiesc din Arad, despre „Confesiunea greco-orientală și Săcuimea”. Dl deputat afirmă, că cei 31.833 de greco-orientali cu limba maternă (!) maghiară din Săcuime nu sunt Români cari și-au pierdut limba, ci rămășițe de ale Ungurilor vechi cari trecând dela păgânism au adoptat legea ortodoxă.

Se înțelege, că dl deputat nu ne desvălește și misterul: cum de acești „Unguri” cari trăesc într’o mare de alți Unguri, să mărturisesc totuși a fi Români.

Și nu amintește nici de numele românești ale acestor „Unguri”, nici de tradițiile familiare absolut românești ale acestora, nici de limba liturgică a acestora care a fost, dela părăsirea limbei slavone, totdeauna cea românească.

Se înțelege, că nu. Altcum ce ar mai însemna „știința maghiară obiectivă?”

— **Moartea deputatului român Leca.** Din Viena ne vine știrea următoare: Deputatul român D. Leca, sosise aci Duminecă spre a se căuta într’un sanatoriu, a încetat din viață Luni din cauza unei boli de inimă.

— **Predarea principesei Monica.** Advocatul Maharoli a plecat cu principesa Monica și guvernanta ei spre Germania.

Contele Maharoli va fi întâmpinat în Tirol de un om de încredere al Curții Saxone care va lua în primire pe mica principesă.

În schimbul predării copilei dna Tosselli va primi o rentă anuală de 40.000 lire.

Regele Saxonei și-a rezervat dreptul de a decide mai târziu dacă dna Tosselli se va întâlni în viitor cu copiii ei.

— **Solemnitatea de la Facultatea de medicină.** Eri, după amiază, s’a făcut cu deosebită solemnitate deschiderea cursurilor la facultatea de medicină din București.

Cu această ocazie s’a inaugurat și bustul regretatului profesor Kalinderu.

Amfiteatrul facultății, unde a avut loc solemnitatea, era plin cu profesorii facultății, cu numeroși medici și invitați, precum și un mare număr de studenți.

Dl dr. Toma Ionescu, decanul facultății, arată că studenții cari vor urma cursurile vor trebui să capete și educație științifică și morală. Facultatea noastră, atât ca corp profesoral cât și ca material didactic, poate sta în cumpănă cu ori-ce facultate din lume.

Mai mult, ca nici în altă parte, materialul e pus cu totul gratuit la dispoziția studenților, așa că atât cei bogați cât și cei săraci, pot urma cursurile complete.

Dl Toma Ionescu spune apoi că în această ședință solemnă mai are o datorie mare de îndeplinit, datoria de a inaugura bustul savantului și regretatului profesor Kalinderu.

În câte-va cuvinte, oratorul face biografia defunctului; îi descrie activitatea de om de știință, de profesor, vorbește de calitățile lui sufletești și termină, aducând mulțumiri dlui dr. Babeș, care a adunat fondurile necesare pentru facerea bustului.

După ce mai vorbește dl profesor dr. Măldărescu, fostul decan al facultății, tot despre meritele defunctului profesor, s’a închis solemnitatea, prin împărțirea recompenselor

pentru studii absolvenților facultății din anul școlar 1905—906. Medalia de aur a fost obținută de dl dr. Gh. Ionescu, de la institutul medicolegal.

— **Senzaționala răpire a unei domnișoare din Rusia.** La Londra a dispărut într’un mod foarte curios, o tânără fată din Rusia. Ea se numește Barbara Lapuchin, e în vârstă de 18 ani, și e fiica fostului șef al poliției din Petersburg.

Autoritățile își dau mare osteneală pentru a putea descoperi adevărul în această misterioasă dispariție.

Joi seara numita domnișoară, împreună cu două persoane din familie, a vizitat teatrul „Aldrich”. La eșirea din teatru, în imbulzeală, d-șoara se pierdu de cei cari o însoțeau. Toate căutările au rămas zadarnice.

Duminecă seara guvernanta a primit o scrisoare din partea nenorocitei fete.

Iată cuprinsul acestei scrisori:

„În momentul când veți primi această scrisoare eu voi fi moartă. M’am rătăcit în mulțime la eșirea din teatru. Niște necunoscuți m’au apucat cu forța și m’au dus într’un loc necunoscut. Acum zac într’o pivniță umedă și sunt plină de răni.

„Cred, că e o concluzie la mijloc.

„Am dat unei fetițe mici broșa mea, pentru ca să arunce această scrisoare la poștă.

„Mă voi otrăvi pentru a nu înnebuni de suferință. Spune tatălui meu că nu mă tem să mor”.

Se crede, că e vorba de o răzbunare politică în potriva tatălui fetei.

Un individ s’a prezentat la poliție și a declarat, că a văzut când doi necunoscuți au îmbrâncit pe d-șoara aruncând-o într’o trăsură.

Poliția a pus un premiu pentru acela care va descoperi pe birjar.

— **Prinderea unui anarchist.** Înainte de vizita marelui duce Vladimir în România s’au luat strașnice măsuri de pază pentru că se svonise, că anarhiștii ar fi pus la cale un complot pe teritoriul român împotriva ducelui.

Cercetările s’au continuat și în urma plecării din țară a oaspeților ruși și s’a aflat că italianul Cezar de Cezare, care ținea un han în gara Lotru purta o întinsă corespondență cu anarhiști străini, ba urzise chiar un complot împotriva Suveranului României. În urma acestor senzaționale descoperiri, italianul a fost adus în Capitală și de pus în arest preventiv.

— **Defraudare de 60 de mii de lei.** O mare fraudă s’a descoperit la C. F. R. la magazinul de mare viteză din București. Casierul magaziei Costăchescu a dispărut încă din Sâmbăta trecută. În urma acestei dispariții s’a făcut o anchetă la serviciul său și s’a constatat o lipsă de bani de 60 de mii de lei, sumă ce dispărutul a luat-o cu sine. S’au luat măsuri pentru prinderea hoțului, care se pare a se fi refugiat la noi pe undeva.

— **Biografia lui Björnson** dată în numărul nostru de ieri, am luat-o din ultimul număr al „Semănătorului”.

x **Toate sunt mai scumpe**, oftează stăpâna casei! *Toate sunt mai scumpe!* Îngână domnul casei! *Toate sunt mai scumpe!* să plângă fiecare om. Numai una nu s’a

mai scumpit, aceea este a opta parte s’au pătrârat de losă, pe care astăzi îl joacă fiecare om, sau ar trebui să-l joace. Acestea și azi, ca și înainte cu zece ani, pentru toate 6 clasele, costă 20 cor, resp. 40 cor. Suma aceasta micuță nu stă în nici un fel de raport cu șansa câștigului celui mare. Fiecare om cu mintea sănătoasă, zice ca să jucăm; dar unde? La care secție? Răspunsul fiecăruia este: La secția care are norocul cel mai mult, și în direcția aceasta stă pe treapta dintâiu firma S. Bogdány, din capitală. Biroul de loterie, societate pe acții în Budapesta, Károly-körut nr. 20, care deja de cinci-ori a plătit premiul cel mare de 600.000, de două-ori 400.000, de patru-ori 200.000, — de șase-ori 100.000, — și un șir fără sfârșit de alte câștiguri însemnate, așa, că cu tot dreptul să poate zice: *că norocul la Bogdány, n’are păreche!*

Din Sibiiu.

Despărțământul Asociațiunii. — Excursiuni culturale. — Conferențe publice.

(Urmare.)

În urma acestui rezultat mulțumitor, pentru o comună ca Bungardul, s’a constituit o agentură alegându-se prezident preotul Teodor Necșa, notar diaconul Toma Modran, și cassar Vasile Moșoiu, cari se îndatorează a ținea mai ales în cursul iernii mai multe șezători literare, împreunate cu prelegeri populare potrivite pentru trebuințele culturale și economice ale poporului.

Imediat să pune apoi baza la întemeierea unei biblioteci populare, predându-li-se vre-o 70 broșuri și opuri potrivite pentru popor și donate unele de directorul despărțământului, altele de d-nul Dr. Ghiță Proca secretar consistorial și de d-nul T. V. Păcățianu, redactorul Telegrafului Român. Învățătorul d-nul N. Stoica donează și el 20 opuri pentru bibliotecă. Să trăiască!

Despărțământul Sibiiu urmează în privința bibliotecelor populare o specială praxă. Anume: înființează în toate comunele câte o bibliotecă și augumentând-o îndată o încredințează oficiului parochial din comuna respectivă, o inventariază și astfel adausă la averea bisericii să păstrează mai sigur. Bine ar face să urmeze toate despărțământele tot astfel, căci vremurile sunt grele.

Considerând însă, că pentru popor e mai ducătorul a scop să-i dai cartea în mână, s’au împărțit ca daruri celor știutori de carte la 150 broșuri, parte din biblioteca populară a «Asociațiunii» în deosebi despre «grădina de legumi», parte broșuri, cari descriu viața apostolilor Petru și Pavel, a mucenicilor Dumitru și George, a împărăților Constantin și Elena, scrise de Simion Popescu. Ultimile au fost dăruite de Prea cuviosia Sa d-nul Archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu. Asemenea s’au împărțit foarte mulți numeri din «Tara noastră».

Poporul setos după carte le-a primit toate cu multă plăcere și așa cu nafura în gură și cu cartea în mână s’au dus toți pe la casele lor, ca după 2 ore de repaus să se întrunească iarăși cu toții în sfânta biserică, ca să asculte prelegerea d-nului Ioan Cociuc conducătorul școalei economice de curând înființate de Consistoriul Arhidieceșan din Sibiiu, la economia marelui proprietar ale d-nului Alexandru Sebu din Sibiiu.

Fiindcă poporul nostru din Bungard să îndeletnicește cu cultivarea legumelor, despărțământul s'a îngrijit ca o persoană competentă ca d-nul Coșciuc să le țină o prelegere tocmai din acest ram. Și după amiază la signalul dat prin tragerea clopotului biserica iarăși s'a umplut de popor, ca să asculte prelegerea d-lui Coșciuc într'adevăr foarte instructivă, o prelegere despre întocmirea grădinei de legumi, despre pregătirea gunoiului potrivit pentru grădini, în special despre ciapă, morcovi, pânză și îndeosebi despre cultivarea verzei și a castraveților, 2 plante, care în măsură mai mare se cultivă în Bungard. Având poporul praxa în cultivarea acestor plante a ascultat cu mult interes prelegerea, foarte instructivă a d-lui Coșciuc, care s'a achitat perfect de sarcina luată asuprași. La urmă s'a încins discuții în cauză, cerând mulți dintre țărani unele informațiuni. D-nul Coșciuc a răspuns tuturor cu competența unui econom practic, rămânând ca la primăvară, fie la școala economică din Sibiu, fie la fața locului în comună, să arate și intuitiv cultivarea practică a acestor soiuri de legumi, cu deosebire, care vițe tinere ale castraveților trebuie «ciupite» spre a produce apoi mai curând și mai multe fructe etc., etc.

Inorându-se s'a ținut apoi în sala mare a școlii o prelegere însoțită de ilustrațiuni cu skiopticonul. Poporul privește cu mare interes chipurile proiectate și ascultă bucuros explicările.

Ar trebui însă ca on. comitet central să pregătească mai multe rânduri de diapozitive din viața poporului nostru, căci fiind acelea scumpe despărțământele nu pot să și le procure înșile în număr mai mare. D-nul A. Bena s'a achitat perfect de sarcina luată de a manua skiopticonul.

Poporul nostru ospital din firea lui a dat oaspeților la ameză o masă bogată în mâncări și băuturi bune, la care a luat parte în cea mai bună înțelegere intelectualii conducători din comună, comitetul parochial și reprezentanța comunală. Scurtul timp dedicat prânzului încă s'a folosit spre luminarea și instruirea reciprocă prin cuvântări rostite de oaspeții veniți și de conducătorii comunei aducându-se reciproc mulțumiri. Remarchez cuvântarea-prelegere a unuia dintre tovarășii de muncă ai directorului cu motto: «Fiți treji, că zilele sunt grele» punându-le la inimă grija ce trebuie să o avem cu toții de soarta școlii noastre românești.

Iar grupul tinerilor teologi cântăreți, au cântat pe lângă cântările bisericesti obișnuite la ospetele poporului nostru, și multe și frumoase cântece populare deșteptând și prin aceasta dragostea poporului către cântecele sale și către tot ce-i românesc.

Astfel de excursiuni va mai face acest despărțământ rând pe rând și în celelalte comune pentru de a înființa agenturi și biblioteci populare; după Săcădate, Talmacel, Bungard, vine Ogna, Riu Sadului, Rosciori ș. a. m. d., iar în decursul iernei va iniția în Sibiu prelegerile publice obișnuite, spre care scop s'a și lansat un apel către profesorii și alți inteligenți din Sibiu, ca să binevoiască a ținea câte o prelegere în decursul iernei în casa națională.

(S)

Romanul ziarului „Lupta.“

Părinți și fii

de

(62)

Ivan Turghenieff.

„Adecă așa... haidim!“ și conștatația începu.

Peste un jumătate de ceas Ana Sergheievna, însoțită de Vassili Ivanovici, intră în odaie. Medicul abea apucase a-i șopti în ureche, că starea bolnavului e de disperat.

Ea își aruncă ochii asupra lui Bazaroff, și se opri rezimată de ușior, în așa măsură o strivi fața aceasta unflată galbenă ca ceara, ochii tulburi, steclii. Simțea fiori de ghiață, și avea o frică doboritoare; gândul, că de tot altceva ar simți dacă l'ar fi iubit dinadins, îi fulgera repede prin minte.

„Vă mulțumesc — grai el cu trudă — nu m'am așteptat să mi-se îplinească dorința. Asta-i o faptă bună. Ne mai vedem odată, precum prorocirăți!“

„Ana Sergheievna avu bunătatea...“
„Lasă-ne singuri, tată. Vă învoiți Ana Sergheievna? Cred că acum...“

Cu o mișcare din cap, îi spunea că n'are de ce se teme de un om în agonie.

Vassili Ivanovici eși.

„Vă mulțumesc — repetă Bazaroff—cu adevărat ca la împărați. Ci-că și suveranii se duc astfel la căpătâiele bolnavilor.“

„Eugen Vasilievici, sper...“

„Nu, Ana Sergheievna, cel puțin să nu ne mai amăgim. Pentru mine toate au trecut. Eu m'am prăbușit fiind încă pe cale. Acum vedeți că nu era fără temei vorba, de ce să ne mai batem capul cu viitorul. E veche povestea asta cu moartea, dar totuși are ceva nou pentru ori cine. Până acum încă nu m'a luat groază... voi ameți și fut! (Făcu un semn cu mâna). Dar ce să vă mai spun?... Că v'am iubit? Mai de mult asta era fără de rost, iar acum e prea boacă să o repet. Amorul e o formă, și forma mea stă să se risipească. Mai bine să vă spun... ce frumoasă sunteți! Așa cum vă văd acum înaintea mea...“

Ana Sergheievna tresări ca din senin.

„Fleacuri... nu vă sperieți! Ședeți colea... Nu vă prea apropiați de mine, boala mea e molipsitoare...“

Ana Sergheievna trecu repede odaia pentru a fi mai aproape de el și șezu pe un jilț lângă divan.

„Cât de generoasă! — grai Bazaroff cu glasul mornit. — Ce aproape e de mine! Așa de tânără, așa de plăpândă, așa de curată în chilia aceasta murdară!...“

Ei, — adio, zile multe, asta e tot ce vă pot dori mai bun, și să vă bucurați de viața asta până nu e trecută. Uite ce uricios spectacol: un vierme strivit ce se mai svârcolește! Și câtă ispravă mai nădăjduim să fac... să mor eu? Ți-ai găsit... ea am încă o solie, eu sânt un uriaș! Și în clipa aceasta toată solia uriașului se încheagă în a muri cu cinste, de și cui îi pasă de asta? Tot una, eu n'am să mă gudur ca cănele.“

Bazaroff tăcu și căuta paharul ca mâna. Ana Sergheievna îi dete să bea fără să-și desfacă mânușile, cu resuflarea oprită.

„O să mă uitați — începu el iară — morții nu mai sânt pentru cei vii. Tata va zice că Rusia perde un om, care îi putea fi de mare folos! Mofturi... dar nu sfărâmați iluziile moșneagului... Pentru un copil toate petrecerile-s bune *) știți... Mângâiați-l, pe el și pe mama.. Pe tot întinsul pământului nu veți da de oameni ca dânșii de-ați căuta în ziua mare cu luminarea... Eu, de folos pentru Rusia! Nu, nu, și iară nu! Cine-i este de lipsă? Un păpușar e de lipsă, un croitor e de lipsă un măcelar... el vinde carne... un măcelar.. vezi mă încurc... Uite ce ea un codru“.

*) numai să tacă. Proverb rus.

Bazaroff își lipi mâna de frunte.

Doamna Odintoff se plecă asupra lui.

Eugen Vassillevici, îi încă tot aci“.

El își trase mâna și se ridică de-odată.

„Adio! — scoase el cu o energie de fulger și ochii îi luciră pentru cea din urmă dată — Adio!... Ascultați... eu nu v'am sărutat atunci... Suflați în lampa ce moare, să se stingă...“

Doamna Odintoff își lipi buzele de fruntea lui.

„Destul! — mai gemu el și capul îi căzu — Acum... bezna...“

Doamna Odintoff eși tiptil.

„Ei?“ întrebă Vassili Ivanovici cu jumătate gură.

„Adormit“, răspuse ea încă și mai lin.

*

Bazaroff nu mai avea să se trezească. Pe inserate își perdu cu desăvârșire conștiința și a doua zi muri. Părintele Alexă îl împărțâși cu sfintele taine. Când îi dete cuminecătura, când untdelemnul sfințit îi curse pe piept, un ochi i se deschise, și la vederea acestui preot în odăjdii, a cădelniței cu fum și a luminelor aprinse înaintea icoanelor — un fior de groază îl cutremura parcă în toată fața descompusă... dar abea în fulgerarea unei clipe. Când își dete cel de pe urmă suspin, și când casa resuna de bocete, Vassili Ivanovici fu cuprins de-un eslaz repede, — „Am jurat să mă resvrătesc! — țipa cu glasul înădușit, cu fața aprinsă și spulberată, răstit ca și când ar amenința pe cineva în văzduh — și mă voi rezvrăti, mă voi rezvrăti!“

Arina Vlassievna, toată în lacrimi, i-se agăță de grumaz, și căzură laolaltă cu fața la pământ „taman ca doue mioare“ povestea mai târziu, în tindă. Amfizușca „ca doue mioare în dogoreală de nămieț“, se prăbușiră de-odată, cot la cot.

Decât, dogoreala zilei trece, vine seara și pe urmă noaptea care adăpostește pe toți cei încercați și frânți.

26.

Șase luni în urmă, întră iarna; iarna cea cu grozava tăcere a gerurilor, cu nămeții și cu zăpada ce troznește, cu promoroaca sta-cojie de pe crengile arborilor, cu sulurile de fum îndesat ce se îmbulzește prin hornoaie apoi se risipește în ceriul suriu și fără nouri, cu învălmășirea de aburi ce năvălesc pe ușele abea deschise iarna, cu fețele fragede și pișcate de frig ale trecătorilor, cu treapădul zorit al cailor goniți de frig...

E una din zilele lui Ianuarie pe vremea însurării. Recolta amurgului par'că mai năsprea aerul amorțit, razele însângerate ale soarelui se stângeau cu iuțeală. Ferestrele curții din Morino se luminează rând pe rând. Procofici, în vestminte negre și mânuși albe porunca cu demnitate să se pună cinci tacămuri la masă în sofragerie. Înaintea de asta cu o săptămână se încheiaseră două căsătorii, fără vâlvă și aproape fără martori. În bisericuța parochiei: Arcadis, se una cu Catia și Chirsanoff cu Fenicica, iar acum, Chirsanoff dedea o cină în onoarea fratelui care pleacă la Moscova în afaceri. Ana Sergheievna plecase asemenea în acest oraș, după-ce încarcă cu tot felul de daruri pe însureței.

Se puseră la masă apriat la trei ceasuri. Mitia făcea și el parte dintre meseni. El afe acum o dăducă cu cocoșnic (podoabă pe cap) de mătăasă bătut în fire de aur.

Pavel Petrovici ședea între Catia și Fenicica; bărbații lângă nevestele lor. Vechii noștri cunoscuți s'au schimbat puțin în vremea din urmă: se făcuseră mai frumoși sau cel puțin mai grași. Singur Pavel Petrovici mai slăbise, dar asta îi făcea numai și mai distinsă fața... Fenicica asemenea se făcu alta. În haină de mătăse neagră, cu o funtă mare de samur în păr, cu lanț de aur la grumaz, stătea într'o înmărmurire respectuoasă, — nu pentru propria vrednicie res-

pectuoasă, ci mai cu seamă pentru tot ce o încunjura, — și zâmbea parcă ar zice: „Iertați, eu nu-s p'aci numai iac'ășa“. De altminteră, toți mesenii erau cu zâmbet pe buze, și parcă toți cereau iertare, toți se simțeau puțin încurcați, puțin triști, dar cu toții fericiți. Fiecare avea atenții delicate pentru vecinul său, chiar ca și când toți s'ar fi înțeles să joace o comedie nostimă. Cătia era cea mai tăcută: căuta cu încredere împrejur și nu era mare lucru să vezi că la Chirsanoff îi era foarte dragă. Pe la capătul cinei el se ridică cu un pahar de șampanie în mână și închină pentru Pavel: „Ne părăsești... ne părăsești dragă frate. Pe puțin, nădăjduesc, dar totuși eu nu pot rezista dorinței de a-ți exprima ceea ce... eu... ceea ce noi... cât de tare eu... cât de tare noi... E păcatul nostru al rușilor, că nu suntem harnici să rostim o scurtă urare!

Economie.

Exploatarea în regie a moșiilor statului român.

Chestia țărănească din România se va rezolvi favorabil numai în cazul, când țăranelui român i-se va da pământ, nu numai să lucreze, ci să cultiveze acest pământ, sub supravegherea oamenilor specialiști, conform tuturor cerințelor moderne.

Sistemul exploatarei în regie a moșiilor statului, e un pas înainte pe calea de propășire a obiditului țaran român.

Sistemul exploatarei în regie a moșiilor statului, scrie „Voința Națională“, început acum trei ani de ministerul domeniilor, e dat până acuma cele mai îmbucurătoare rezultate.

Moșiile sunt împărțite în loturi mici la țărani, cari le lucrează sub privigherea șefilor de ocoale silvice, și a celorlalți agenți ai statului.

În anul acesta îndeosebi, cu toată recolta mijlocie și seceta ce a bătuit, țărani și-au îndeplinit toate obligațiunile către stat, care a încasat sume mai mari decât în timpul când moșiile erau date la arendași.

D. Cerchez, șeful serviciului exploatarei moșiilor din ministerul domeniilor, a trimis zilele acestea tuturor șefilor de ocoale din țară o circulară, în care se face cunoscut, că tocmele în bani cari se practică pretutindeni, au dat cele mai bune rezultate, — iar țărani s'au declarat foarte mulțumiți.

Circulara cuprinde mai multe îndrumări pentru viitor. Pe cele mai multe moși, locuitorii au fost obligați să cultive lucernă, — în raport cu numărul de hectare ce-l are fiecare.

Semânța necesară locuitorilor va fi cumpărată, prin intermediul băncii sătești, locale dela fermele statului, sau în lipsă de bancă, banii se vor consemna. În orice caz semințele vor fi de bună calitate.

Locurile pentru grădinării de pe moșiile statului vor fi arendate numai la români, chiar când arenda oferită de aceștia va fi mai mică decât aceea oferită de străini. Românii vor putea însă avea ca ajutor pe un străin.

Iată câteva date statistice asupra rezultatelor date, în cei trei ani, de când se cultivă moși în regie:

În anul 1904—1905 s'au cultivat 14.363 hectare, cari au dat statului un venit de 215.596 lei; în anul 1905—1906, s'au cultivat 29.825 hectare, cu un venit de 303.664

lei, iar în 1906—1907 un număr de 32.894 hectare, cu un venit de 616.704 lei.

În anul viitor se speră că venitul statului va atinge țifra de un milion.

Congresul tovarășiilor de consum. Tovărășiile de consum, cari stau sub inspecția și în legătură cu tovarășia „Hangya“ din Budapesta, vor ținea la 12 Noemvrie n. un congres regn'olar în localitățile „Köztelek“ (üllői-ut).

Prezident al congresului va fi deputatul Ștefan Bernát, care va face și o dare de seamă asupra chestiilor desbătute în ultimul congres internațional, ținut la Cremona.

În acest congres va discuta și noul proiect de lege al tovarășiilor.

Cei ce voesc a lua parte la acest congres au se însinueze aceasta până la 6 Noemvrie nou, direcției tovarășiei „Hangya“ de unde li se va trimite un certificat, pe baza cărui apoi vor plăti o taxă scăzută pe căile ferate.

Tarif scăzut pentru transportul plantelor de nutreț. Ministrul ungar de comerț a dat zilele trecute o ordinațiune, conform căreia pentru transportul plantelor de nutreț, la caz de s'a încărcat un vagon întreg și la caz de liferare se face pe seama agricultorilor, se va plăti un tarif scăzut.

Asociația regnicolară a comercianților ungari, a luat act de această ordinațiune, protestează însă împotriva unor dispoziții, cari nu sunt de felul, ca să micșoreze lipsa mare de nutreț din toate ținuturile țării.

Asociația constată faptul, că tocmai agricultorii mici, cari dispun de puțin nutreț nu pot comanda un vagon întreg, astfel nu se pot folosi de avantajele tarifului scăzut.

Asociația cere mai departe, ca tariful scăzut să se dea și pe seama liferărilor de nutreț, făcute de comercianții intermediari.

În rugarea trimisă ministrului de comerț, Asociația cere, ca în interesul general economic al țării, tariful scăzut să se aplice fără nici o restricție.

Un nou împrumut austriac. Din Viena se comunică, că ministrul căilor ferate austriace a făcut în prezența mai multor deputați declarația, că guvernul în curând va contrata un împrumut de 200 milioane cor., în scopul completării pactului de vagoane a căilor ferate de stat.

Urcarea etalonului de interese a băncii imperiale germane. Am înregistrat știrea, că deși guvernul băncii imperiale germane a făcut declarația, că banca germană nu va urca etalonul de interese, totuși în urma situației încordate în piața de bani e mai mult ca probabil, că urcarea se va face.

Acum după-cum se vestește din Berlin banca imperială, a urcat pentru scempt etalonul de interese la 6 și jumătate procente, iar pentru Lombard la 7 și jumătate procente.

Scopul urcării e în prima linie, asigurarea rezervei aurului.

Bursa de efecte. Știrile sosite din străinătate n'au fost de felul ca să dea zor speculației. Aceasta a fost indispușă, astfel circulația a rămas restrânsă. Cursurile valorilor au căzut cu puțin. Circulația în târgul efectiv a fost minimală.

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac vinde	631.75
„ „ ung.	741.75
„ băncii de escompt	462.—
„ soc. căilor fer. aust. ung.	651.—
Renta ung. de aur 4 proc.	110.50
„ „ coroane 4 „	92.95
„ austr. de aur 4 „	114.50
„ „ coroane 4 „	96.50
Scrisuri fonciare „Albina“	101.—
Napoleon d'or (20 franci aur)	19.24
mărci germane, aur	23.55
Galbeni austriaci și ungurești	11.43
Bilete germane 100 mărci	117.52
„ franceze 100 franci	96.—
„ italiene 100 lire	96.20
„ române 100 lei	95.15
Ruble rusești de hârtie	2.54

Adunarea generală a băncii austro-ungare. După-cum se vestește din Viena: adunarea generală a băncii austro-ungare se va ținea în luna Februarie 1908. Această adunare generală e a XXX-a.

Guvernorul băncii va face cunoscut acționarilor prin un anunț în ambele foi oficiale din Viena și Budapesta ordinea de zi timpul și locul adunării generale.

Prețurile cerealelor. Tendența generală în târgul efectiv de cereale a fost azi fermă. Prețurile tuturor cerealelor s'au menținut.

Agricultorii fiind însă rezervați în oferte, circulația nu s'a putut desvolta.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut abia 11.000 măji m. grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (80 kgr. greutate) s'au plătit 24 cor. 70 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kgr. greutate) 23 cor. 25 fileri de maza metrică (100 kgr.)

În ultimele 24 ore circulația cerealelor în Budapesta a fost următoarea:

	Măji metriche:	
	Sosit:	Expedit:
Grâu	71122	4004
Secară	977	—
Orz	2507	—
Ovăș	7256	3166
Cucuruz	104	100
Rapiță	100	102
Făină	275	8527
Tărâțe	200	3225

Tendența generală în târgul pe termen de cereale a fost liniștită. Conform buletinului oficial au notat:

Grâu pro Aprilie 1908: 12.46, 12.48—12.46.

Secară pro Aprilie 1908: 11.67, 11.65 11.65

Ovăș pro Aprilie 1908: 8.48, 8.50—8.51.

Cucuruz pro Mai 1908: 7.16, 7.15—7.14 coroane de 50 kgr.

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme: Dela Panciova 50—54 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—36, Senteș — Seghedin 52—54, Zenta 48—50, Titel 46—48 Timișcara —, Becicherecul-Mare 50—52 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de transport precum și taxa de asigurare.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. metr. (100 kgr.) frum.	24 cor. 70 fil.
„ „ „ „ „ mijl.	23 „ 85 „
„ „ „ „ „ slab	23 „ 25 „
Secară, „ „ „ dela	21.85 — 22.30
Orz, „ „ „ „	15.60 — 16.—
Cucuruz „ „ „ „	14.35 — 14.50
Ovăș „ „ „ „	16.— — 16.60
Rapiță „ „ „ „	34.50 — 36.—

II.

Producte.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela	152 cor. — 153 cor.
Slănină	125 „ — 128 „
Cartofi	3.80 „ — 5.— „
Spirit	dela 59.— cor. — 60.—

III.

Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch)
(Prima calitate ungară.)

Bătrâni	— — — fileri kilogramul.
Tineri	130—132 „ „

Redactor responsabil:

VASILE MACREA.

Tipografia «Pop. Rom.» Budapesta, István-ut 11.